

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 22.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 22. februarja 1937

Cena posamezni
številki din 150

Vprašanje tujih družb

V zadnjem času se posveča v naši javnosti vedno večja pozornost vplivu tujega kapitala in tujih družb na naše gospodarsko življenje. Tudi v narodni skupščini je bilo te dni ponovno govora o tujem kapitalu, dasi pravega uspeha vsi ti govori še niso dosegli. Toda vprašanje tujih družb je za nas vse tako važno, da se mora to vprašanje že enkrat rešiti in če iz nobenih drugih razlogov, pa vsaj z ozirom na interese naše državne blaginje.

Notorično namreč je, da baš ona podjetja, ki imajo največje zaslužke pri nas, plačujejo primerna najmanj davkov. V to vrsto spadajo zlasti razna velika tuja rudarska podjetja, ki dosegajo tudi nad 100% čistega dobička na leto, a ki plačajo manj davkov ko naše domače in neprimerno manjše podjetje, ki se komaj še bori za svojo eksistenco. Pri tem pa uživajo ta tuja podjetja še razne posebne ugodnosti, ki jih domača nikakor ne morejo doseči.

Najmanj, kar se more zato zahtevati je, da se revidirajo vse koncesije tujim podjetjem in da se vse njim dovoljene ugodnosti ukinejo. Zlasti pa, da se ukinejo posebne ugodnosti podjetjem, ki dosegajo visoke čiste dobičke in ki bi mogla tudi brez teh ugodnosti izplačevati dobro dividendo, pa čeprav bi plačevala višje davke in boljše mezde. Ne bo drugače, toda tudi naša država bo morala slediti primeru perzijske šaha, ki je brez ozira na vse grožnje zahteval revizijo koncesij za petrolejske vrele in to revizijo tudi dosegel, da je mogel samo z večjim dajatvami petrolejske družbe urediti svoje državne finance. Po tem zgledu se bomo morali ravnati tudi mi.

Vendar ne gre, da imajo od vseh velikih rudarskih zakladov Jugoslavije vse mogoče tuje družbe naravnost velikanske dobičke, le mi pa nimamo od tega bogastva nič. Za nameček pa dajemo tem tujim družbam k vsem njihovim visokim dividendam še posebne ugodnosti, da se njih dobiček še prav znatno povišuje. To že ni več liberalnost do tujcev, temveč gladko zapravljanje narodnega premoženja. Menda je več ko dovolj, če pustimo tujim družbam 10%, pa magari celo 15% čistega dobička, to pa je le malo preveč, če pustimo, da imajo tudi 100% čistega dobička. Saj v svoji zemlji takega dobička nikdar ne bi dosegli.

Revizija vseh ugodnosti, ki jih uživajo tuje družbe pri nas, je torej prva in neobhodno potrebna naloga.

Tej reviziji pa mora takoj slediti tudi revizija davčnih obveznosti tujih družb. Vendar ne gre, da plača tuja družba, ki dela le pri nas, v Jugoslaviji manj davkov, kakor pa v Angliji, kjer je sedež družbe. Upoštevati je vendar treba, da morajo naša domača podjetja plačati tem več davkov, čim manj jih plačajo tuja podjetja. Vendar ne bomo zaradi tujih podjetij obdačevali v večji meri domačih!

Revidirati pa je treba tudi vse pogodbe tujih družb z njih nameščenci in delavci. Ne gre, da bi naši delavci bili skoraj na stopnji kolonijalnih delavcev, ki morajo delati za vsak denar. Prav tako

pa ne gre, da bi bila za naše ljudi dostopna le slabše plačana mesta. Tuji kapital se mora zadovoljiti s tem, da pri nas doseže dobro rentabilnost, ne pa da k nam še dovaja tujih delovnih moči, da so naši ljudje zaradi njih ob zaslužek.

V zvezi s tem pa je treba rešiti še eno vprašanje, ki je tudi vedno bolj pereče. Le prepogosto se širi tuji kapital pri nas s tem, da korumpira naše ljudi in da si na podlagi provizij, ki jih plačuje, ustvari čisto izjemen polo-

žaj, da se njega ne tičejo nobeni naši zakonski predpisi. Na podlagi teh s provizijami ustvarjenih zvez more tuji kapital kljubovati tudi običajnemu nastopu naših gospodarskih stanov, more kljubovati tudi volji vsega prebivalstva, ker preprečijo njegovi zaščitniki vsako akcijo, ki je naperjena proti njemu. Korupcija se ni pri nas nikjer tako zelo razvila kakor v zvezi s tujim kapitalom. Zato je nadzorstvo nad tujim kapitalom ena prvih potreb.

Nikakor nočemo, da bi se pokazala proti tujemu kapitalu, ki ga potrebujemo, kakršna koli sovražnost ali animoznost. Tudi pošten zaslužek in v primerni višini naj bo tujemu kapitalu zagotovljen. Toda delovanje tujega kapitala je treba spraviti v prave meje, in če ni treba, da bi bil zapostavljen pred domačim, pa je še manj dopustno, da je favoriziran na škodo domačega. A to se danes dogaja in zato je vprašanje kontrole nad tujim kapitalom vedno bolj nujno in pereče.

je. Enako pa bi bila potrebna podobna organizacija tudi v Nemčiji, obe organizaciji pa bi delovali skupno in složno. Na tej zamisli je bila ustanovljena tudi družba »Technische Union« v Zagrebu.

Kakor pa je bila zamisel nove družbe pravilna, tako je bila njena izvedba slaba in napačna. Namesto da bi se Nemci obrnili na naše znane gospodarske ljudi, da bi pred ustanovitvijo družbe vprašali za svet tudi naše gospodarske organizacije in gospodarske liste, so zaupali vse nekemu Milanu Daničiču, ki ga v naši gospodarski javnosti sploh nihče poznal ni. Končno pa je še prišlo na dan, da je pravo ime Milana Daniča Alfred Diamantstein, da je bil dve leti zaprt kot agent Bele Kuna. Čisto po nepotrebnem si je tretji rajh nakopal blamažo, da si je izbral za svojega zaupnika v Jugoslaviji žida in bivšega komunista. Posledica tega odkritja je bila, da je ves upravni odbor Tehnične unije odstopil in da se danes ne ve, če bo ta družba sploh še delovala ali ne.

Toda podobna družba je potrebna in tako v našem ko v nemškem interesu je, da se ustanovi organizacija, ki bo pospeševala trgovinske odnose med Nemčijo in Jugoslavijo. Toda takšno organizacijo naj ustanove v Jugoslaviji pravi zastopniki našega gospodarstva, naši jugoslovanski gospodarski ljudje, pa tudi ne bo nobene nepotrebne afere.

To je nauk afere Diamantstein in ta nauk naj ne bo zaman!

Za rešitev kreditnih zadrug

Kreditne zadruge bodo izvzete iz določb uredbe o likvidaciji kmet-
skih dolgov.

Kakor poroča »Politika«, pripravlja vlada amandman, s katerim se bodo kreditne zadruge izvzele iz določb uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Zaradi teh določb so namreč prišle kreditne zadruge v izjemno težaven položaj. Ker so znašali kmetijski dolgov večinom manj ko 25.000 din, so izgubile kreditne zadruge polovico, oz. četrtino svojih terjatev. Poleg tega pa so izgubile tudi svojo klientsko, ker je vse dolžnike prevzela Priv. agrarna banka. Zadruge bi morale zato po vrsti likvidirati. Še vedno pa je kreditno združništvo podlaga vsega združništva in slovenskim združnim centralam se je sedaj posrečilo prepričati vladne kroge, da je treba kreditno združništvo izločiti iz uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. To se bo sedaj tudi zgodilo. Vprašanje pa je, če ne bi bilo najbolje, da bi se sploh vsa kmečka zaščita polagoma popolnoma likvidirala.

Naša statistika se z angleško ne ujema

Po uradnih angleških podatkih je uvozila Anglija iz Jugoslavije blaga za 1,9 milijona funtov, proti 1,2 milijona v l. 1935. Izvozila pa je v Jugoslavijo blaga za 0,9 milijona funtov (l. 1935. prav toliko), da je bila Anglija proti nam pasivna za 1 milijon funtov (za 238 milijonov din).

Po naši statistiki pa smo bili lani proti Angliji aktivni le za 84 milijonov din, dočim smo bili leta 1935. celo pasivni za 161 milijonov dinarjev.

Katera statistika je torej pravilna?

Prvi skromni začetki zboljšanja

Padanje obratov se je v 4. četrtletju 1936
ustavilo

Prvič od izbruha gospodarske krize izkazuje statistika ljubljanske Zbornice za TOI o gibanju obratov na njenem ozemlju nekoliko ugodnejšo sliko. Število objavljenih obratov ne presega več v tako obupno visoki meri številu prijavljenih, temveč je bilo celo objavljenih obratov več ko pa objavljenih. Toda napačno bi bilo iz tega prvega ugodnega znaka že sklepati o zboljšanju položaja, ker v vsem l. 1936. objave še daleko prekašajo prijave, kakor bo pozneje iz celotnih števk jasno razvidno.

Končno pa se tudi ne sme pozabiti, da se je stalno padanje obratov od l. 1932. dalje končno moralo tudi enkrat ustaviti, saj je to stalno padanje obratov že tako razredčilo vrste obrtnikov in trgovcev, da je enkrat vendar moralo priti do zboljšanja. Vsa stvar pa je sedaj v tem, kako doseženo zboljšanje ohraniti, da ne bomo že to leto zopet morali govoriti o ponovnem padanju števila obratov.

Da pa se zboljšanje ohrani, je samo eno sredstvo: da se že enkrat upoštevajo predlogi in zahteve naših gospodarskih organizacij, da se že enkrat začne voditi gospodarska politika, kakršno naše gospodarstvo potrebuje. Treba je olajšati davčno breme, treba je napraviti konec vsem neenakostim, odpraviti treba privilegije nabavljalnih zadrug in konzumov ter industrijskih prodajaln ter zatreči že enkrat vse nelegalno krošnjaštvo! In treba je nadalje stopiti na prste kartelom, uvesti strogo nadzorstvo nad vsemi tujimi družbami, zlasti pa onemogočiti tuje veleblagovnice. Ne nazadnje pa je treba pomagati tudi našim denarnim zavodom, da bodo mogli normalno obratovati, ker njih funkcije na gospodarskem polju državni denarni zavodi nikdar ne morejo nadomestiti. Uvesti pa je treba tudi red v naši upravi, ki se mora debirokratizirati in decentralizirati, da bo v živem kontaktu z ljudstvom in z gospodarskim življenjem, ne pa obojemu čisto odtujena in zato le v oviro našemu gospodarskemu razvoju. Ena ko druga teh zahtev je nujna in neodložljiva in nobenega resničnega zboljšanja ne bo, če se ne bodo vse te zahteve izvedle.

Sedaj, ko je v nekaterih delih naše države nastalo resnično zboljšanje, je tudi dana možnost, da se začne te zahteve izvajati. Naj še ne porabi večji narodni dohodek le za povečanje fiskalnih dohod-

kov, temveč tudi v olajšanje davčnega bremena, ker potem bo šele zboljšanje gospodarskega stanja dajalo res dobre obresti.

Ko pa registriramo to prvo zboljšanje v stanju trgovine in obrta v Sloveniji, pa moramo tudi ugotoviti, da se to zboljšanje ne more niti izdaleka primerjati z zboljšanjem v drugih pokrajinah. Če je mogel finančni minister v svojem eksponatu navesti, da je bilo lani odprtih novih trgovin v Beogradu 1732, v Osijeku 253, v Splitu 149, v Petrogradu 257, itd., moramo mi konstatirati, da je kljub rahlemu zboljšanju v 4. četrtletju 1936.

padlo število trgovin v l. 1936. v Sloveniji za 383, število obrtov pa za 502.

Slovenija se torej še ne more pohvaliti z zboljšanjem, Slovenija je še nadalje deficitna. Zato pa je tudi Slovenija danes bolj ko katera koli druga pokrajina potrebna državne pomoči, ne pa, da mora ona prispevati še za druge pokrajine. Ne sme ta napačna finančna politika uničiti še zadnjih ostankov nekdanjega slovenskega blagostanja.

Celotno sliko o gibanju obratov v l. 1936. nam kažejo naslednje številke.

Obratov je bilo
prijav- objav-
ljenih ljenih

Trgovina:			
četrtletje			
I.	209	528	— 325
II.	183	283	— 100
III.	169	142	+ 27
IV.	212	197	+ 15
skupno	767	1150	— 383

Trgovina: 767 1150 — 383

Obrt: 912 1414 — 502

Gostinski obrati: 67 76 — 9

I. 67 76 — 9

II. 58 69 — 11

III. 85 43 + 22

IV. 59 46 + 13

skupno 249 234 + 15

prijav- objav-
ljenih ljenih

Obrt:			
četrtletje			
I.	251	478	— 227
II.	232	365	— 133
III.	103	246	— 143
IV.	320	325	+ 1
skupno	912	1414	— 502

Gostinski obrati:

I.	67	76	— 9
II.	58	69	— 11
III.	85	43	+ 22
IV.	59	46	+ 13
skupno	249	234	+ 15

Industrija:

Vse leto je bilo 6 obratov več prijavljenih ko objavljenih.

Če pa pogledamo nazaj na gibanje obratov od l. 1932. dalje, potem dobimo naslednjo sliko:

Trgovina:

	prijave	objave	
1932	1069	1521	— 452
1933	777	2107	— 1330
1934	670	2043	— 1373
1935	640	1616	— 976
1936	767	1150	— 383
skupno	3923	8437	— 4514

Obrt:

1932	2007	2017	— 10
1933	927	2263	— 1336
1934	992	2361	— 1369
1935	835	1557	— 722
1936	912	1414	— 502
skupno	5673	9612	— 3939

Od leta 1932. dalje je torej število trgovin in obrtov v Sloveniji nazadovalo za nič manj ko 8453 ali okroglo za 8500 obratov. Za majhno Slovenijo, ki je vrhu vsega agrarno pasivna pokrajina, pač katastrofalna številka.

Afera Diamantsteina

Na senzacionalen način poroča beograjsko časopisje, zlasti pa »Politika« že nekaj dni o aferi za-
grebske »Tehnične unije«, kakor da bi šlo tu za afero, ki bi se mogla primerjati z našimi največjimi aferami, kakor našličko, židom Regensreifeim, gradnjo železnice po tujih družbah, raznimi tihotapski-
mi aferami, invalidsko afero itd. V resnici pa je stvar precej drugačna in iz vse afere »Tehnične unije« je ostala le afera žida Diamantsteina, ki se je pri nas lepo prekrstil v Milana Daniča.

Kajti predvsem je treba omeniti, da »Tehnična unija« še ni začela delovati in da tudi nihče ni bil oškodovan. Če se kljub temu

o tej aferi piše tako na široko, mora človek nehoti dobiti vtis, da niso ustvarili afero stvarni razlogi, temveč čisto posebne spekulacije, ki tudi niso brez zveze z zavistjo konkurence. Ni pa niti izključeno, da se je hotelo pokazati, da nima afera le Beograd, temveč so te tudi v drugih krajih.

Afera sama je danes že prav za prav likvidirana in zato ne bi bilo treba o njej še pisati. Toda afera je dala tudi dober nauk, ki zasluzi, da se poudari.

Poglobitev naših trgovinskih odnosov z Nemčijo je na vsak način zahtevala ustanovitev posebne organizacije v Jugoslaviji, ki bi pospeševala te trgovinske odnoša-

Kako se bodo razvijali naši trgovinski odnosi z Nemčijo

O tem pravi »Jugoslov. Lloyd« med drugim naslednje:

Do konca tega tedna bo rešeno vprašanje glede plačilnega spora z Nemčijo. Ker znaša naš aktivni saldo, če se odbijejo nemške terjatve za Zenico, okoli 20 milijonov mark, predlagajo nekateri, da bi se naš izvoz v Nemčijo omejil. V zvezi s tem pa je še opozoriti na razliko mnenj nemških in naših strokovnjakov glede naših izvoznih predmetov. Nemci bi n. pr. hoteli predvsem uvažati našo pšenico, mi pa bi hoteli zlasti živino in živalske proizvode. Vendar pa se pričakuje, da bodo ostali kontingenti, ki smo jih dobili v Dresdenu, še nadalje v veljavi.

V kratkem bo rešeno vprašanje nabave železniškega materiala za vsoto 400 milijonov din. Po vsej verjetnosti se bo vsaj polovica tega materiala nabavila v Nemčiji in bi se s tem naš saldo zmanjšal od 280 na 80 milijonov din.

Lansko leto smo uvozili iz Nemčije blaga za 1087 milijonov din. Toda to niso bili samo nemški proizvodi, temveč je bilo med tem blagom tudi mnogo »transitnega« blaga, ki smo ga uvozili iz Južne Amerike, Afrike in Japonske. Tega tranzitnega blaga je bilo vsaj za 200 milijonov din, to je 20% vsega našega uvoza iz Nemčije. To blago smo dosedaj uvažali večinoma neposredno iz tujih krajev. Za to blago pa smo morali dati devize in zato smo lani prepovedali uvoz blaga iz Japonske. Sedaj pa dobivamo to isto blago iz klirinških držav. Nemčija nima nobenega interesa, da dopušča prevoz takšnega blaga skozi Nemčijo, ker mora sama plačati za to blago devize. Vendar ni delala nobenih težkoč za izvoz tega blaga. Mi pa smo imeli od tega samo koristi.

»Jugoslov. Lloyd« zaključuje svoja izvajanja, da bi mi bili brez tega tranzitnega blaga v trgovinskih odnosih z Nemčijo aktivni vsaj za 100 milijonov din, do čim smo danes pasivni.

Kompenzacijski posli z Ameriko in drugimi neklirinškimi državami

Na zadnji seji uvoznega odbora pri Narodni banki se je sklepalo o trgovini na podlagi kompenzacij. Zlasti se je govorilo o kompenzacijskih kupcih z Združenimi državami Sev. Amerike. Uvozni odbor je sklenil, da se kompenzacijski posli z Ameriko in drugimi neklirinškimi državami dovolijo, toda samo z namenom, da se poveča izvoz onih naših izvoznih predmetov, ki niso izrečno izvzeti iz kompenzacij. Ti predmeti se bodo izvažali na ta način, da se bo ena tretjina njih vrednosti kompenzirala, z drugo tretjino bodo mogli izvozniki svobodno razpolagati, tretjo tretjino pa bodo morali ponuditi Narodni banki v odkup. Na podlagi kompenzacij pa se ne morejo izvažati zlasti naslednji predmeti: baker, volna, kože velikih živali, koruza, pšenica, opij in hmelj. Izvoz vseh teh predmetov se mora plačati z devizami.

Pred pričetkom trgovinskih pogajanj z Argentino

Kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, se v Beogradu že pripravlja material za trgovinska pogajanja z Argentino. Naš argentinski poslanik dr. Cankar bo v kratkem dobil pooblastilo vlade, da začne trgovinska pogajanja. Prejšnja leta je trdila argentinska vlada na podlagi svoje nepopolne statistike, da je naš uvoz v Argentino trikrat večji kakor pa njen izvoz v Jugoslavijo. Ko pa je uvedla Argentina statistiko na podlagi poročil o izviru blaga, se je izkazalo,

da je imela Argentina aktivno trgovinsko bilanco z Jugoslavijo.

Na sklenitvi trgovinske pogodbe z Argentino so posebno zainteresirani naši lesni izvozniki. Posebno bukovina bi se mogla uspešno plasirati na argentinski trg. Sedaj nam precej ostro konkurirajo Čehoslovaki, ker pač ima Čehoslovaška že davno sklenjeno trgovinsko pogodbo z Argentino. Upati je, da se bo sedaj trgovinska pogodba z Argentino vendarle sklenila, saj smo menda zadnja država, ki še nima trgovinske pogodbe z Argentino.

Skok delnic Trepča Mines v Londonu

Pred kratkim so skočile delnice družbe Trepča Mines v Londonu na 30 šilingov, čeprav znaša njih nominalna samo 5 šilingov. Pri tej priliki so se pojavili v angleškem tisku zanimivi komentarji. Neki list piše, da je ta skok kljub odličnim cenam za svinco pretiran! Isti list piše, da imajo od vseh jugoslovanskih delnic najboljšo bodočnost delnice podjetja Zletovo, ki so bile šele pred kratkim izdane. Te delnice priporoča

list kot mnogo boljše kakor pa so delnice Kopanika, ki tudi notirajo na londonski borzi, čeprav ne uradno. V komentarjih drugih listov se poudarja ne samo odlično stanje teh družb, ki morejo računati še na boljše dobičke, temveč tudi na zboljšanje zunanje-političnega položaja Jugoslavije. Kot posebno važen dogodek se označuje sklenitev prijateljskega pakta med Bolgarsko in Jugoslavijo.

Po nekih vesteh so začeli Francozi v velikem obsegu kupovati v Londonu delnice teh družb.

Zasedanje banovinskega sveta zaključeno

V soboto je bilo zaključeno zasedanje banovinskega sveta. Treba je priznati, da se je slovenskemu gospodarstvu posvečalo na zasedanju mnogo pozornosti in da je bila pri vseh dobra volja, da bi se pomagalo slovenskemu gospodarstvu iz sedanjih krize. Ta dobra volja bi tudi dosegla mnogo večje uspehe, če bi bil banovinski svet v resnici pravo zakonodajno telo in ne le posvetovalni organ. Morda tudi to enkrat še doživimo.

K svojim poročilom o zasedanju banovinskega sveta naj dodamo še naslednja poročila:

Vsi banovinski dolgovi

so znašali 31. 12. 1936 62.304.431 din. Med upniki je na prvem mestu banovinska hranilnica v Ljubljani z okoli 19 milijoni din, nato banovinska hranilnica v Mariboru s 15.480.000, Poštna hranilnica z 10.000.000 in Pokojninski zavod z 9.500.000 din. Obrestna mera se giblje med 7 in 9%, kar je vsekakor mnogo in bi bila konverzija dolgov nujna.

Ves denarni promet banovine se opravlja po Poštni hranilnici ter plača banovina za pristojbine in diskovine okoli 200.000 din na leto. Potreba klirinškega zavoda v Sloveniji postaja vedno bolj evidentna.

Plačilo predvojnih avstro-ogrskih rent.

Banski svetnik dr. Golia je na zasedanju sprožil tudi zelo važno vprašanje predvojnih avst.-ogrskih rent. V Sloveniji imajo regulativne hranilnice teh rent za blizu 100 milijonov kron in Jugoslavija bi morala te rente obrestovati po mirovni pogodbi. Vse prošnje pa, da bi država to storila, so bile dosedaj brezuspešne, čeprav je obveznost države nesporna. Predlaga zato bankemu svetu posebno resolucijo, da se to vprašanje enkrat uredi, kar je tudi v interesu državnega ugleda in kredita.

O stanju trgovine, obrta in industrije

je poročal dr. Maru. Položaj se je nekoliko zboljšal, kar dokazuje tudi zmanjšanje števila konkurzov od 43 na 28. Ustanovili sta se lani dve novi delniški družbi. Avtobusnih podjetij je 53, ki so imela v obratu 78 prog s 1871 km dolžine. Posebno uspešno je deloval zavod za domači obrt, čegar zasluga je, da ni bila niti ena čipkarica nezaposlena.

Število učencev v obrtno-nadaljevalnih šolah se je povišalo od 5690 na 6175. Skupno je bilo teh šol 70 z 245 razredov in 511 učiteljev. Samo 75% vseh vajencev pa obiskuje danes obrtno-nadaljevalne šole.

Končno je podal dr. Maru še poročilo o našem tujskem prometu. V debati je o stanju naše industrije govoril banški svetnik doktor Golia. Poudarjal je, da se industrija še prav nič ni opomogla, čeprav bi se v izvenslovenskih časopisih dostikrat rado dopovedalo, kako sijajno da se godi slovenski industriji. Ta trpi tudi zaradi tega, ker še vedno ni obdačenje v vsej državi

enakomerno. Davčna bremena so še vedno na nekatere pokrajine naložena v večji meri ko na druge. Razlika pa je tudi v mezdah in z novo uredbo o minimalnih mezdah te razlike še ne bodo odpravljene. Akordno delo ni mogoče v vseh tvornicah odpraviti in zato prosijo, da se glede akordnega dela svoje pravice ne poslužijo.

Posebno težko je prizadeta industrija, ki je navezana na izvoz, zlasti pa je bila udarjena lesna industrija, ki je izgubila njej neobhodno potrebni italijanski trg.

Nato je govoril dr. Golia o preobilici deviznih predpisov, ki jih je toliko, da se že strokovnjaki v njih ne spoznajo. Kazni zaradi deviznih prestopkov so zato dostikrat krivične.

Carinske olajšave za stroje, ki jih potrebuje industrija, so skoraj čisto odpravljene. Nepotrebno je, da mora biti v komisiji za pregled strojev tudi vedno uradnik iz Beograda. S tem se delo komisij zelo podraži.

Končno je opozoril dr. Golia na težavni položaj bratovskih skladnic ter na potrebo zboljšanja strokovnega šolstva.

Zelo obširna je bila tudi debata o

socialnem skrbstvu.

Posebno mnogo pozornosti se je posvetilo izseljenškim vprašanjem. Sprejeta je bila nadalje resolucija, ki pozdravlja akcijo za razširitev ljubljanske bolnišnice.

Dr. Adlesič je predlagal, da kupi

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurznih in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 1. do 15. februarja.

OTVORJENI KONKURZI

Primorska banovina: Grčić Andrija, Šibenik.

MORAVSKA BANOVINA:

Grujić Božidar, ekonom, Aleksandrovac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Singer Ignjat, Pančevo.

RAZGLASENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: »Platnara« Franjo Gromer, Zagreb, Nikolićeva 17; Zlatarić Adolf, Osijek I, Kapucinska 18.

Drinska banovina: Šakić Salih, Brčko.

Donavska banovina: Horvat Djuro, Vršac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Sario Sava, Beograd, Vasina ul. 3.

KONČANI KONKURZI:

Savska banovina: Dragišić Dobrivoj, Matijević; Tušek Viktorija, Pregrada.

Primorska banovina: Pučka blagajna u Selcima na Braču.

Drinska banovina: Kohut Jan, Šid; Nedić Janko, Desić.

Donavska banovina: Kraus Bela, 1. drug, Subotica.

Vardarska banovina: Antonović Zarija, Tajništvo.

Beograd, Zemun, Pančevo: Zakanac A. Djordje, Beograd.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA: Savska banovina: Oliveri Vladimir, Senj.

Vrbaska banovina: Bates Janko,

banovina kopališče Toplice na Doljenjskem. Ustanovi naj se zavod za zdravljenje raka. Mestna občina bo dala potrebne prostore na razpolago, tvrdka Philips pa potrebno aparaturo. Zavod naj bi vodil primarij dr. Cholewa.

Nadalje je bila sprejeta še cela vrsta drugih koristnih predlogov, ki pa bodo zaradi pomanjkanja sredstev morda še čakali na realizacijo.

Daljša debata se je razvila tudi o predlogu glede obveznega zavarovanja proti tat. Ker bi takšno zavarovanje zahtevalo veliko kritje, ki ga danes ne zmore ne banovina in ne kmetsko prebivalstvo, je bilo soglasno sklenjeno, da se to zavarovanje zaenkrat ne uvede.

V imenu banovinskih svetnikov se je zahvalil banu dr. Natlačen za njegovo delo dr. Leskovar in mu izrekel zaupništvo vsega sveta.

V svojem sklepnem govoru je poudarjal ban dr. Natlačen, da zaradi skromnih sredstev banovine žal ne bo mogel vseh predlogov tudi izvesti. Izreka priznanje banovinskim svetnikom za njih delo. Čeprav je položaj težaven, je vendarle potreben tudi optimizem. Kljub slabi letini je ta tudi upravičen, ker so vendarle tu znaki, da se začenja gospodarsko stanje boljšati. Ta optimizem naj ponese banovinski svetniki tudi med narod.

Končno se je zahvalil ban doktor Natlačen še uradništvu za vestno delo, nakar je redno zasedanje banskega sveta zaključil.

Bihać: Komić Mehmed-Sumbulj, Otoka.

Donavska banovina: Margit parni mljn d. d., Subotica.

* Podatke za dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vsi drugi podatki, ko o rokih, kvotah itd., v tajništvu društva.

Diskusijski večer v Celju

Trgovsko društvo v Celju priredi v obliki diskusijskega večera in s posebnim ozir na praktično trgovsko poslovanje v četrtek, dne 25. februarja 1937 ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani Obrtnega doma v Celju, Vodnikova ulica, vseskozi zanimivo predavanje o »Prodajni umetnosti v praksi« s predvajanjem skioptičnih slik.

Predaval bo priznani strokovnjak g. Stane Megušar, trg. sotrudnik in izloženbi aranžer iz Ljubljane, ki nam je že od lanskega predavanja dobro znan.

Vabimo vse gg. trgovce na to predavanje in jih še posebno prosimo, da udeležbo priporočijo vsem svojim sotrudnikom in nameščenem, ker je to predavanje za današnje čase posebno aktualno in za vsakogar nujno potrebno.

Občni zbori

Centralna vinarna d. d. v Ljubljani ima 12. redni občni zbor v četrtek, dne 11. marca ob pol 16. v svojih prostorih v Frankopanski ulici v Ljubljani. Dnevni red običajni. Delnice je treba založiti 6 dni pred občnim zborom z najmanj 25 nezapadlimi kuponi pri Vzajemni posojilnici v Ljubljani.

Politične vesti

Jugoslovanski stalni delegat pri Zvezi narodov dr. Subotić je v tajništvu Zveze narodov registriral pakt prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarsko.

»Pariski« »Temps« zelo ugodno komentira rezultate atenske konference Balkanske zveze ter poudarja, da so balkanski narodi s konferenco dokazali, da nečejo več biti igrača v rokah drugih velešil.

Med češkoslovaško vlado in nemškimi aktivističnimi strankami se vodi že več časa pogajanja za sklenitev popolnega sporazuma med Nemci in Čehoslovaki. Kakor se poroča iz Prage, potekajo ta pogajanja ugodno in bo v kratkem došen sporazum. Nemci bodo dobili velike pravice, zato pa bo Češkoslovaška notranje močno utrjena, da se bo mogla z uspehom upreti napadom iz tujine.

Pri proslavi rojstva sina italijanskega prestolonaslednika in razdeljevanju daril po podkralju Grazianiju prebivalstvu v Adis Abebi so nakrat padle ročne granate, da je bil podkralj Graziani težko, general Liotta pa lahko ranjen. Abuna, verski poglavar etiopske cerkve, je bil ubit. Več vojakov in etiopskih duhovnikov je bilo ranjenih. Nastala je panika ter so atentatorji brez sledu izginili. Italijanski listi poudarjajo, da pri atentatu ne gre za politično zaroto, ker se je Graziani ravnokar vrnil s 3000 km dolgega potovanja po Etiopiji ter da je povsod našel največji mir in red. Na drugi strani pa nekateri poudarjajo, da je imel atentat ta cilj, da pokaže, da se etiopski narod še ni vdal italijanski nadoblasti.

Zaradi atentata v Adis Abebi je v vsej Italiji še poostrena že itak ostra cenzura. Posebno vznemirljive je nastalo po vsej Italiji, ko so bile nakrat prepovedane vse veselice in zabave. Ljudje so smatrali to prepoved kot dokaz, da je podan vzrok za splošno narodno žalost. Pozneje je bila ta prepoved preklicana. Po vseh italijanskih mestih so vojaške straže okrepljene, po ulicah pa patrolirajo pomnoženi oddelki karabinerjev. Vse te ukrepe spravljajo ljudje v zvezo z dogodki v Etiopiji, čeprav ni iz Adis Abebe nobenih vestí. Širijo se vesti, da je v vsej Etiopiji izbruhnila nova vstaja.

V zvezi s prihodom nemškega zunanjega ministra v Neuratha na Dunaj pišejo listi, da namerava šušniška vlada obnoviti monarhijo in da to njeno namero podpira tudi Rim. Italijanska vlada je namreč mnenja, da bi obnovev habsburške monarhije najlažje preprečila priključitev Avstrije k Nemčiji. Obnovo habsburške monarhije pa se krepko upira Nemčija in namen potovanja v Neuratha je baš v tem, da odvrne šušnika od njegove namere.

V angleškem parlamentu je bila velika debata o oboroževanju, temo katere so skoraj vsi govorniki naglašali, da se mora tudi Anglija z ozirom na oboroževanje drugih narodov oborožiti. Vodja delavske stranke major Attlee je celo pozval vlado, da takoj sklene vojaško zvezo s Francijo in Rusijo. Ob koncu debate je povzel besedo ministrski predsednik Baldwin, ki je dejal, da se hoče Anglija oborožiti predvsem zato, da bo mogla tudi še nadalje izvajati in podpirati politiko Zveze narodov. Oboroževanje Anglije ne služi samo njeni lastni varnosti, temveč tudi varnosti Belgije, Francije in vsakega naroda, ki bi bil brez lastne krivde napaden. Anglija bo še naprej branila načelo kolektivne varnosti. Zbornica je sprejela govor ministrskega predsednika Baldwina z velikim odobravanjem ter odobrila pooblastilo vladi, da najame veliko posojilo za oboroževanje s 329 proti 150 glasovom.

Portugalska je končno pod močnim angleškim pritiskom pristala, da se bo tudi portugalska meja nadzirala glede pošiljanja vojakov in orožja v Španijo. Nadzorstvo pa bodo izvajali samo angleški agenti ter oficirji.

Na madridski fronti se vodi sedaj predvsem boj za cesto iz Madrida v Valencijo. Madridska poročila pravijo, da se razvijajo ti boji za republikance uspešno in da so se morali uporniki umakniti. Številni so letalski boji nad Madridom, ki pa kažejo premoč republikancev.

Tudi italijanska vlada je izdala prepoved odhoda prostovoljcev v Španijo. Menda velja ta prepoved tudi za vojake.

Vlada v Valenciji ne dovoljuje odhoda prostovoljcem, pa čeprav so zaprosili za vrnitev v svojo domovino.

Za visokega komisarja Zveze narodov v Gdanskem je imenovan švicar dr. Burghardt, univ. profesor v Zenevi.

Denarstvo

Odlog plačil je dovoljen:

Hranilnici in posojilnici na Prihovi za dobo šestih let za dolgove, nastale pred 16. decembrom 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Kmetijski posojilnici vrhniške okolice na Vrhnikah za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 27. oktobrom 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2 odst.

Beograjska borza

Tendenco na beograjski efekti borzi je še nadalje čvrsta, ker je ponudba slaba, povpraševanje pa znatno. Posebno zanimanje je za vojno škodo, kar je tudi v zvezi z njenim zbiranjem koncem tega meseca. Tečaj vojne škode je še naprej v stalnem dvigu, toda 400 dinarjev še ni dosegel, kakor so mnogi pričakovali. Prognoza pa je, da bo ta tečaj še prekorajčen.

Vojna škoda, ki je začela s 394, se je dvignila koncem tedna na 398,50 do 399. Skoraj na tem tečaju (397,50) je bila tudi zaključena za majski termin.

Narasel je tudi tečaj za Blaira. 7% Blair se je dvignil od 81 na 81,50, 8% pa od 90,15 dne 16. febr. na 91,50 dne 19. t. m. Pričakovati pa je, da bo še narasel, ker je njegov tečaj v primeri z drugimi posojili še prenizek.

6% dalmatinske obveznice, so tudi v dvigu in so 1000dinarske narasle od 68,50 na 68,75, 5000dinarske pa od 70,50 na 70,75 din. Opaža pa se, da je teh obveznic vedno manj na trgu.

Priv. agrarna banka se je dvignila od 204 na 205. Narodna banka pa je ostala neizpremenjena na 7350. Nekateri mislijo, da se bo po izplačilu kuponov dvignila.

Ves promet je v preteklem tednu znašal 5,4 proti 7,8 milijona dinarjev v prejšnjem tednu. Največ kupčij je bilo z vojno škodo, zlasti v terminskih poslih.

Tečaji delnic naših industrijskih podjetij so ostali skoraj neizpremenjeni.

Na tujih borzah pa so naše predvoje obligacije popustile, dočim so se povojne dvignile.

Na deviznem trgu je bil potek poslov miren. Ker kupuje Narodna banka vsako količino funtov po tečaju 238, je ostal tečaj funta tudi neizpremenjen.

Avstrijski šiling je v preteklem tednu ponovno popustil in padel na 785, potem pa se je zaradi velikega povpraševanja dvignil na 804.

Nemška marka, katere je mnogo

na trgu, je 19. febr. zaključila na tečaju 1237 do 1239.

Ves promet na devizni borzi je znašal 25,7 milijona din, prejšnji teden 26,1 milijona. Največ kupčij je bilo v Berlinu (za 9,2 milijona din).

Na svobodnem trgu so se določali tečaji valut na bazi en napoleon — 325 din.

Da se novi kmetijski dolžniki Priv. agrarne banke zadostno pouče o svojih dolžnostih, bo 60 uradnikov banke obiskalo vse vasi v Jugoslaviji. Vsak teden bo teh 60 uradnikov predelalo po eno banovino. Na ta način bi bili vsi kmetijski dolžniki informirani o svojih dolžnostih do konca aprila. Ni ravno mogoče reči, da bi bilo takšno informiranje vzgled za moderno dobo.

Italija bo prevzela del avstrijskega notranjega posojila, ker ni bilo posojilo v celoti podpisano.

En angleški funt je vreden 50 pezet v srebru, 52 pezet v bakru, 75 pezet v francovih bankovcih in 100 pezet v bankovcih madridske vlade. Prebivalstvo v Gibraltaru zato vedno bolj odklanja plačilo v španskih bankovcih ter zahteva, da se prizna funt kot edino plačilno sredstvo v Gibraltaru.

LICITACIJE:

Razpisane so ofertne licitacije za dobavo svežega govejega mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra za potrebe vojaštva, in sicer: dne 22. februarja v Celju in Skofji Loki; dne 24. februarja v Ljubljani in Slov. Bistrici; dne 26. februarja v Mariboru in Bohinjski Beli; dne 27. februarja v Ptuj, Novem mestu in Mojstrani.

Dne 5. marca se bo sklepala v Intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani prva pogodba za čiščenje dimnikov v ljubljanski garniziji.

Dne 1. marca bo pri Upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo lepila, voska, raznih olj in vazelina, bencina, petroleja, nafte, raznih cevi.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloka srajce, ovrtnike in manšete. Pere. suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

lik domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Zunanja trgovina

Rektor visoke rudarske šole v Příbramu dr. Stoček je izjavil, da bi morala Češkoslovaška uvažati iz Jugoslavije mnogo več rud. Jugoslavija je tipična rudarska dežela ter izvažajo iz nje rude Angleži, Belgijci, Francozi, Nemci, Madžari in Avstrijci. Če bi Češkoslovaška povečala svoj uvoz rud iz Jugoslavije, potem bi mogla izvažati v Jugoslavijo tudi več svojih industrijskih izdelkov.

Italijanski listi pišejo, da bo po poteku sedanjega začasnega trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo sklenjena trajna trgovinska pogodba med obema državama. Italija želi, da bi nastali zopet isti trgovinski odnosi med obema državama, kakor so vladali pred sankcijami.

Saldo naših terjatev proti Nemčiji se je dvignil na 27 milijonov mark. Naš aktivni saldo proti Italiji (stare terjatve) znaša 47 milijonov lir.

Prizad je odstopil našim izvoznikom 200 vagonov pšenice po ceni 170 din za 100 kg za izvoz v Albanijo.

939 ladij z 211 milijona ton nosnosti je bilo zgrajenih na vsem svetu leta 1936.

Tretji največji avtomobilski koncern v Ameriki Chrysler je dosegel lani 62,1 milijona dolarjev čistega dobička, skoraj še enkrat več kot leta 1935.

Potrošnja kavčuka je lani na vsem svetu narasla za 77.864 na 1,02 milijona ton.

Japonska vojna industrija se je v zadnjih treh letih silno razvila, da more sedaj na leto izdelati že do 1700 tankov, 3.500 letal, 12.000 letalskih motorjev, 1500 oklopnih avtomobilov, 10.000 topov, 150.000 strojnih pušk in 1000 traktorjev.

V ameriških premogovnikih je nevarnost splošne stavke, ker so bila pogajanja med delavci in lastniki premogovnikov glede zvišanja delavskih mezd brezuspešna.

Napredek Poštne hranilnice

Premalo podatkov po pokrajinah

Prejeli smo »Poslovni izveštaj« Poštne hranilnice za l. 1936. Menda ni greh, če pripomnimo, da ima Poštna hranilnica v Sloveniji pač tako veliko klientelo, da bi mogla Poštna hranilnica izdati vsaj svoje poslovno poročilo tudi v slovenščini. Poročilo je seveda tiskano v Beogradu. Tu pa tam bi se pač moglo natisniti tudi v kateri drugi tiskarni.

Poročilo dokazuje, da Poštna hranilnica stalno napreduje. Tako se je promet lanske leto povečal za 16 milijard din, od l. 1923. do l. 1936. pa je narasel od 63 na 255 milijard din.

Tudi čekovni promet je v stalnem dvigu. L. 1923. je bilo skupno le 9985 čekovnih računov, l. 1935. 25.439, l. 1936. pa 26.283.

Ni pa bil pri vseh podružnicah razvoj isti. L. 1935. je bila Ljubljana po številu čekovnih računov še na 2. mestu, l. 1936. je padla na 3. mesto, kakor je razvidno iz naslednje tabele:

	Število ček. računov	1935.	1936.
Beograd	6643	7137	
Zagreb	7594	7754	
Ljubljana	6736	6788	
Sarajevo	3143	3214	
Skoplje	1323	1390	

Vloge po čekovnih računih so se povečale od 1178,9 milijona din v l. 1935. na 1466,5 v l. 1936. Promet po čekovnih računih pa od 65,7 na 71,7 milijard din. Zlasti je narasel brezgotovinski promet, in sicer od 50,84% na 53,47%.

Glavni kader imetnikov čekovnih računov je v trgovini. Trg. firm ima skupno 9005 čekovne račune, društva, organizacije in klubi 2909, industrijska podjetja 2718, drž. uradi 1476, denarni zavodi 1164 in časopisi 1130. Iz teh števil se vidi, da bi bilo tudi v interesu Poštne hranilnice, če bi ta pomagala tudi gospodarskim ustanovam in podjetjem.

Zelo se je razvil tudi promet Poštne hranilnice s tujino.

Zelo ugodno napredujejo tudi hranilne vloge pri Poštni hranilnici. Od l. 1935. so narasle te za nič manj ko 132 milijonov din, to je za več, kakor pa je Poštna

hranilnica dala vsem denarnim zavodom v državi kredita. Poročilo navaja, da se ti krediti poleg tega stalno manjšajo, da pa to zmanjšanje ni posledica kakšnega pritiska Poštne hranilnice. Dolžniki sami prodajajo svoje vrednostne papirje, da zmanjšajo dolg pri P. H. Ali ni to opomin, da so morda pogoji P. H. pretrdi?

Skupno so dosegle hranilne vloge l. 1936. 982 milijonov dinarjev. Pred 16. leti so znašale le 8,4 milijona din. Med vlagatelji, ki jih je 410.418, je več kot tri četrtine vlagateljev z vlogami do 1000 din.

Izseljeniške vloge so narasle od 27,1 na 27,6 milijona din.

P. H. obrestuje vloge s 4% obresti, toda samo vloge do 100 tisoč dinarjev.

Gotovina, s katero je razpolagala P. H., je bila vedno velika, ter je znašala v novembru in decembru 1936 okoli pol milijarde dinarjev.

Največ denarja je kreditirala P. H. državnim uradom in drž. blagajni ter so lani ti krediti dosegli že vsoto 1176,2 milijona din. Poleg tega se je P. H. udeležila tudi akcije za zagotovitev največje likvidnosti blagajniških zapisov pri financiranju javnih del.

Kreditni denarnim zavodom so znašali 128,8, občinam 53,6, lombardna posojila pa 54,9 milijona dinarjev. Vrednostni papirji so izkazani s 519,2 milijona din.

Vsi rezervni fondi P. H. znašajo že 130,3 milijona din, nepremičnine P. H. pa so izkazane v bilanci z zneskom 81,4 milijona din.

Čisti dobiček P. H. se je lani dvignil od 56,8 na 59,1 milijona dinarjev.

Nove podružnice namerava P. H. odpreti v Sušaku, Splitu, Dubrovniku in Podgorici.

Preslabo plačano uradništvo P. H.

Ko omenja poročilo še razne ukrepe P. H. za izboljšanje službe, podaja še poročilo o zdravstvenem stanju nameščenecv.

Poročilo konstatira, da je zdravstveno stanje osebja zelo neugod-

no, kar je po mnenju zdravnikov posledica prevelike zaposlenosti nameščenecv ter njih preslabe prehrane. Vodstvo P. H. je zato mnenja, da je treba število osebja na vsak način zvišati, nameščenecv pa plače zvišati. Upamo, da se bo to tudi zgodilo, saj je tudi v interesu P. H. same, da je njeno uradništvo zadovoljno. V tem je pač največje jamstvo za nadaljnje uspešno delovanje P. H.

Končno navaja poročilo še podatke o notranjem poslovanju P. H. Posli stalno naraščajo. Vseh nameščenecv je bilo v centrali 318, pri podružnicah pa: v Ljubljani 136, v Zagrebu 164, v Sarajevu 68 in v Skoplju 39, skupno 725. Od teh je zaposlenih pri čekovnem in hranilničnem prometu le 495 nameščenecv. Pač zelo malo z ozirom na tako obsežne posle Poštne hranilnice.

Dobave - licitacije

Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje za rekonstrukcijo mostu v Gorici vasi in mostu v Dolenji vasi II. javno pisмено ponudbeno licitacijo na dan 17. marca ob 11. v sobi št. 45 tehničnega oddelka v Ljubljani. Vsota odobrenega proračuna din 73.705,01.

Uprava policije v Ljubljani razpisuje nabavo 100 zimskih bluz in 43 dolgih hlač. Javna ustna licitacija bo dne 22. marca ob 11. v pisarni poveljnika policijske straže.

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje za preureditev centralne kurjave v zgradbi carinske pošte v Mariboru III. javno pisμένο ponudbeno licitacijo na dan 8. marca ob 11. v prostorih mestnega gradbenega urada. Vsota odobrenega proračuna din 167.198,70.

Mestna elektrarna ljubljanska razpisuje dobavo treh oljnih stikal. Ponudbe na naslov mestne elektrarne do 6. marca.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. februarja ponudbe za dobavo 10.000 m hrastove skorje, jeklenih plošč, vijakov z maticami, žične mreže, krogličnih ležajev; do dne 4. marca za dobavo papirja za kopiranje in platnenega ščitnika.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. februarja ponudbe za dobavo žag. ključev za vijake ter raznega električnega materiala.

policija). Po zasljanju pristojne zbornice se da ta odobritev samo ob lastnikovi smrti, preselitvi obrta iz kraja, prostovoljni opustitvi obrta ali branše, označene v pooblastitvi ali dovolitvi, in končno zbog elementarne neizgode. Važno so še členi 163, 164 ter 168.

§ 163: »Za razprodajo blaga, celoma ali deloma kupljenega na javni licitaciji, se dovolitev ne sme dati.«

§ 164: »V lokal, kjer je razprodaja, se sme imeti na prodaj samo ono blago, ki je prijavljeno v spisku za razprodajo.«

§ 168: Ta člen izrečno citira izraz reklame, ko pravi: »Brez odobritve razprodaje je prepovedana vsaka reklama, s katero bi se hotelo ustvariti v javnosti prepričanje, da bo v določenem obrtnem lokal, razprodaja. Istotako je prepovedana vsaka raba besede razprodaja in podobno radi reklame.« Proti členoma 158. in 168. se ponovno greši v našem poslovnem svetu. Dobro je znano, da je neka znana firma ponovno oznanjala razprodaje, ki pa niso bile v skladu s paragrafoma 158. in 168. Posledica je bila, da je bilo tej firmi prepo-

vedano obratovanje v smislu končnih določb O. Z. Vendar pa je bila ta odločitev od višjega upravnega oblastva razveljavljena zaradi formalnih pogrškov in drugega tolačenja zakona.

Namen razprodaje mora biti tedaj vsaj opustitev trgovine, če pa se reklamira razprodaja radi zmanjšanja zimske zaloge, to ni absolutno v nasprotju s členoma 158. ter 168., lahko pa seveda je, ker se s tem vendar ustvarja neko prepričanje.

Paragrafi 176.—186. iz poglavja: Obrti brez stalnega poslovališča (lokala), govore o takozvani potujoči trgovini, čez katero je pri nas upravičeno toliko pritožb. Potrebno je posebno dovoljenje, ki se pa izda prvenstveno le za kmetijske pridelke in izdelke hišne delavnosti (suho robo). Člen 179. izrečno navaja osebe, ki ne morejo dobiti takšnega dovoljenja in to so: še ne 25 let stari, nalezljivo bolni, osebe pod zaščitnim nadzorom, osebe obsojene zaradi dejanj zoper javno moralo ali koristoljubje, potepuhi, pijanci ter tihotapci.

(Dalje prihodnjt.)

Prof. Degen Friderik

Reklamno pravo

(Dalje)

Zelo važen je člen 129: Noben imetnik obrta nima pravice, zaradi reklame v napisu svojega lokala, v katerem izvršuje obrt, v okrožnicah, pečatih, objavah, cenovnikih protipravno rabiti ime, firmo ali drugo označbo drugega domačega podjetja ali neresnično označiti te podatke; to ni dejansko dopustno niti tedaj, če se pri tem kaj izpusti, doda ali izpremeni, ako se ne more ta razlika opaziti ob navadni pazljivosti, tako da utegne zavesti v zmoto.

Proti temu členu se pogosto-krat greši, ker se zlasti uporabljajo slične označbe za blago, kakor Modion — Nodion, Teraklit — Slavoklit, itd. ali rabijo slični žigi, kokoši — petelin, dalje slična barva omota in drugo.

§ 143/4 ... Trgovinski potniki smejo nuditi blago le v prostorih trgovca: »Trgovinski potniki ne smejo ob tem potovanju po svojih poslih sprejemati, niti oglašati, da sprejemajo naročila v kraju sta-

novanja, niti v svojem stanovanju prevzemati naročil niti razkazovati svojih vzorcev.

§ 143/6 ... »Prepovedano je prirejati poedine razstave blaga ali vzorcev poedinih imetnikov obrti zunaj njih lokalov. Občno upravno oblastvo sme izjemoma dovoliti prirejanje takih razstav na svojem območju domačim proizvoznikom za lastne proizvode, toda ti ne smejo blaga na razstavi prodajati. Ne spada pa pod to prepoved, imeti izložbe zunaj lokalov.«

§ 144. »Inozemska podjetja in njih trgovinski potniki smejo iskati v državi naročil samo, če opravijo svoje delo v sklad z odredbami trgovinske pogodbe z državo, v kateri je sedež njihovega obrta. Ti potniki ne smejo iskati naročil za dela, ki bi jih njihova podjetja opravljala v državi. Prepovedano je prirejati posebne razstave inozemskih podjetij in njih potnikov.« Udeleževanje inozemskih trgovinskih potnikov zavisi tedaj od lozadevnih določb v trgovinskih pogodbah.

§ 150 govori, da se smejo za določene obrti, zlasti za one, kjer se prodajajo življenjske potrebščine, dalje za kopalšča, dimnikar-

ske obrate, za prevoznike obrte itd. predpisati maksimalne cene, odnosno ceniki. Ta člen ima namen regulirati cene določenih obratov. Dalje pravi isti člen, da so dolžni izvešati imetniki nekih obratov, kakor so gostilne in branjarije, cene tako, da jih kupec ali gost lahko vidi.

Členi 152 do 157 govore o odpiranju in zapiranju lokalov. Tudi v tej smeri se lahko greši proti dobri običaji in se tako ustvarja nekaka nečedna tekma. Lokali morajo biti zaprti od 20. do 5. ure, seveda pa obstoje za nekatere obrate izjeme (n. pr. gostilne).

Naslednje poglavje, ki govori o razprodajah, je zelo važno. To poglavje regulira že zelo udomačene razprodaje, zlasti pa izrečno predpisuje, kdaj smejo biti razprodaje. To točno normira člen 158., ki pravi: »Razprodaje zaradi tega, da bi se čim hitreje na drobno razprodalo blago ali se razprodale druge stvari, ki so v zvezi z opravljanjem obrta, ne glede na naziv, s katerim se opravlja, se smejo začeti samo s predhodno odobritvijo pristojnega občnega upravnega oblastva prve stopnje (sresko načelstvo,

Doma in po svetu

Knez namestnik Pavle je prevzel pokroviteljstvo nad Zvezo češko-slovaško-jugoslovanskih lig v Jugoslaviji.

Lojze Bratuž, slovenski pevovalja v Gorici, je umrl v Gorici kot žrtev nasilja tamošnjih črnosrajčnikov. Ker so peli v cerkvi v Podgori na sveto noč slovensko, so pred cerkvijo zgrabili Bratuža in štiri pevce neki zlikovci, jih odgnali v neko celico, kjer so jih neusmiljeno pretepali. Nato so jim dali piti ricinovo olje, Bratužu pa so vsilili strojno olje, mešano z bencinom. Bratuž, ki je že prej mnogo trpel od teh »kulturnih« zlikovcev, je nato obležal zaradi zastrupljenja. Sedaj je po mnogem trpljenju izdihnil svojo izmučeno dušo. Zločinci seveda niso bili aretirani. Bratuža je nastavljal pok. vladika Sedej za profesorja petja v Malo semenišče, sedanjí škof Sirotić pa ga je odstavil... Večna slava spominu mučenika Lojzeta Bratuža!

»Hrvatski dnevnik« se je izjavil proti ustanovitvi posebnega propagandnega ministrstva. Upamo, da je s tem predlog dr. Janjica pokopan. Za propagandno ministrstvo res ni v Jugoslaviji nobene posebne potrebe.

Poslanec Nikitović in tovariši so vložili predlog amandmana, da se tudi v naši državi prizna horizontalna lastninska pravica pri hišah, da bi moglo biti vsako nadstropje v hiši last drugega lastnika. Predlagatelj pravi, da bi se s tem gradbeno delavnost silno povečala, kar se je v drugih državah, ki priznavajo tako lastnino, tudi že izkazalo.

Kmetijski minister Stanković je izjavil na shodu v Somboru, da še ni določil datuma za volitve v mestne občinske zastoje. Po naših informacijah teh volitev letos sploh ne bo.

Zdravstveni dom Aleksandra I. Zedinitelja je bil v nedeljo slovesno odprt v Kranju. Dom je zgradil OUZD za zavarovance iz Gorenjske, ki jih je v poletni sezoni okoli 13.000. Dom je veljal 1.400.000 din. Dom je moderno opremljen. Bojimo pa se, da se bo kmalu izkazal premajhen, zlasti, če ne dobi Kranj oz. Gorenjska svoje bolnišnice.

Obrotniški vajenski dom v stari šentpetrski vojašnici se mora izseliti do 1. marca. Zavod je lepo uspeval, si pridobil mnogo zaslug ter je bil še nujno potreben, saj je le predobro znano, da je za vajence v Ljubljani še mnogo preslabo poskrbljeno. Zato je obžalovati, da bo morala koristna socialna ustanova prenehati s svojim delovanjem, ker je bilo na neki strani premalo uvidenosti.

Zagrebski kiparji in slikarji so odklonili soudeležbo na pariški razstavi, ker so bili povabljeni prepozno in ker se je sestavil odbor za prireditev razstave v Jugoslaviji.

čisto brez njih. Nekateri gospodje v Beogradu se kar ne morejo navaditi manir.

Gradnja paviljonov na namernem beograjskem velesejmu je bila na licitaciji oddana za 3,5 milijona din (tvrđi »Rasina«). Tvrđi-ka bo zgradila tri paviljone, od katerih bo imel največji 5000 kv. metrov osnovne ploskve. V kratkem bodo licitacije za oddajo gradbenih del za kanalizacijo, vodovod in pota.

100.000 sadik tobaka so zaplenili organi finančne kontrole v kopri- niškem in gjurjevačkem okraju, ki so jih zasadiли kmetovalci brez dovoljenja.

Na konferenci ministrstva za kmetijstvo z zastopniki domačih tvornic plugov je bil dosežen sporazum, da se cena plugov zniža od 700 na 450 din franko tvornica.

Znana zagrebska špediterka tvrdi S. Spitzer je pred likvidacijo. Za 27. februarja je sklican občni zbor družbe, kateremu bo predložen predlog o likvidaciji.

V splitsko pristanišče je prišel angleški parnik »Major William«, ki ima 3000 ton in ki je bil kupljen od neke naše paroplovne družbe.

Turška vlada bo naročila v italijanskih ladjedelnicah več ladij. Italija pa bo nabavila v Turčiji večje količine kroma in premoga.

Nemški listi pišejo vedno ostreje proti Angliji, ker ta neče nič slišati o vrnitvi nemških kolonij.

Z zadnjo amnestijo v Italiji je bilo izpuščenih iz zaporov okoli 20.000 obsojencev.

Bivši belgijski zunanji minister Huysman je predložil belgijski vladi obširne dokumente, da je bil v Španiji ubit belgijski diplomat

Borsgrave špion generala Franca. Zunanji minister Spaak je nato izjavil, da bo Belgija vrnila španski vladi plačano odškodnino, če bi se izkazale trditve Huysmana za resnične.

Održnikidze, komisar za težko industrijo v Rusiji, je nenadoma umrl. Bil je eden najboljših Stalinovih sodržnikov ter je v glavnem njegova zasluga, če je industrializacija Rusije napredovala.

Na madridski fronti je zopet zavladalo zatišje. Le na aragonski fronti se bijejo vroči boji. Baje je v teh bojih padlo že 1500 Franco-vih vojakov.

V bližini poljske meje pripravljajo sovjeti velike vojaške manevre, ki bodo že prihodnji mesec. Manjevi naj dokažejo tehnično premoč sovjetske vojske nad drugimi armadami.

v Italijo in zbog tega ne morejo kupovati pri nas blaga, nam preostane le še angleško tržišče, kamor bi lahko plasirali vsaj nekaj izdelanega lesa. Toda naše lesne industrije doslej še niso dobavile Angliji večjih količin naše lesne produkcije, to pa iz razloga, ker angleški trg kupuje blago le v dimenzijah, ki pri nas niso običajne. A to je zopet dokaz več za našo stalno trditve, da lesni trgovini Slovenije še najbolj konvenira — Italija!

Največji produkt Slovenije, t. j. tesan les se le malenkostno izvažal in kolikor se ga proda, gre večinoma v notranjost države. Tako je naša domača lesna produkcija v neprestanem zastoju in se nikakor ne more razviti niti v tej smeri, da bi se naš les čim bolj plasiral v Jugoslaviji sami, to pa radi tega, ker je železniška voznina občutno previsoka. Bil bi že skrajni čas, da se temeljito revidirajo železniške tarife za prevoz slovenskega lesa v južne kraje naše države, ker bi bilo na ta način kaj hitro pomagano obubožanemu prebivalstvu dravske banovine.

Les

Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I., II., monte	85—	125—
Brzjavni drogovi	130—	140—
Bordonali merkantilni	115—	135—
Filerji do 5/6"	120—	130—
Trami ostalih dimenzij	125—	145—
Skorete, konične, od 16 cm naprej	270—	290—
Skorete, paralelne, od 16 cm naprej	310—	340—
Skorete, podmerne, do 15 cm	200—	240—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	230—	250—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	260—	300—
Kratice, za 100 kg	25—	30—

Bukev:

Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	235—	255—
Deske-plohi, naravni, oštrorobo, I., II.	320—	340—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	260—	290—
Deske-plohi, parjeni, oštrorobo, I., II.	470—	520—

Hrast:

Hlodi I., II.	190—	220—
Bordonali	780—	890—
Deske-plohi, neobrobjeni, boules	860—	890—
Deske-plohi, neobrobjeni, I., II.	695—	795—
Deske-plohi, oštrorobo (podnice)	795—	885—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm	720—	790—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	800—	880—

Oreh:

Plohi, neparjeni, I., II.	840—	920—
Plohi, parjeni, I., II. <td>890—</td> <td>980—</td>	890—	980—

Parketi:

hrastovi, za m ²	44—	54—
bukovi, za m ²	32—	38—

Železn. pragi 2-60 m 14x24

hrastovi, za 1 komad	31—	35—
bukovi, za 1 komad	21—	25—

Drva:

hrastova, za 100 kg	12—	13—
bukova, za 100 kg	11—	12—

Oglje:

bukovo, za 100 kg	34—	40—
canella, za 100 kg	40—	44—

Radio Ljubljana

Torek, dne 23. febr. 11.00: Šolska ura: V tekstilni tovarni — reportaža — 12.00: Rimski Korsakov: Seherazada, simf. suite — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Zbori (plošče) — 13.00: Radijski orkester — 18.40: Islam pred pragom srednjega veka (Fr. Terseglav) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Od St. Popovića do Branislava Nušića — 19.50: Zabavni zvočni tednik — 20.00: Plošče — 20.10: Kleist: Razbiti vrč, veseloligra — 21.30: Rich. Strauss: Burke Tilla Eulenspiegla (plošče) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, dne 24. febr. 12.00: Španjolske pesmi in španjolski plesi (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Mladinska ura: Kaj moram vedeti o državi (dr. Karol Capuder); Preprosta vezava knjige (Miroslav Zor) — 18.40: Delavska ura: Minimalna delavska meza (Filip Uratnik) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Problemi jugoslovanske kinematografije (Karlo Kocjančič) — 19.50: Šahovski kotiček — 20.00: Pevski koncert ge. Franje Bernot-Goldbove, sodeluje radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Duo na harmoniki (brata Golob).

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO »TRGOVSKEGA LISTA«

Devizno tržišče

Tendenco stalna.
Promet din 5.667.773'85.

Zadnji borzni teden je zaključil v primeri s predzadnjim tednom z znatno močnejšim deviznim prometom, saj znaša porast skupnih deviznih zaključkov nič manj ko 1314 tisoč dinarjev.

V posameznih devizah je bil zaključen ta-le promet:

Devize:	pred- zadnji minul teden (vse v tisočih dinarjev)
Amsterdam	378 13
Berlin	908 1542 priv. klir.
Curih	42 180
Dunaj	1051 1037 inkl. pr. kl.
London	564 1398 inkl. pr. kl.
New York	693 1209
Pariz	65 124
Din-deviza	359 143 avstr. pr. kl.
Solun	119 14 boni
Praga	4 8
Trst	176 — priv. klir.

Največji dvig prometa pokazujeta devizi London in New York, saj je bilo samo teh deviz zaključeno v minulem tednu za 1350 tisoč dinarjev več, nego v predzadnjem borznem tednu in je to tudi glavni presežek deviznega prometa. London je bil najbolj trgovan na ponedeljkov borzni dan (15. t. m.), in sicer na bazi din 238'—.

Narodna banka je kot običajno posredovala zopet le v Curihu, Parizu ter Londonu; skupni intervencijski zaključki znašajo 160.000 dinarjev.

Angleški funti so v privatnem kliringu beležili večinoma za denar. Notice privatnih kliringov zadnjega tedna so bile naslednje:

angleški funt	1937	din	din
15. februarja din 238'—	15. II.	86'—	87'—
16. februarja din —	19. II.	87'50	88'50
17. februarja din 237'20 — 238'80	15. II.	91'—	92'—
18. februarja din 238'—	19. II.	91'—	92'—
19. februarja din 238'—	15. II.	80'—	82'—
	19. II.	81'—	82'—
	15. II.	95'—	97'—
	19. II.	94'—	95'—
	15. II.	51'—	54'—
	19. II.	52'—	53'—
	15. II.	70'—	72'—
	19. II.	72'—	73'—
	15. II.	392'—	395'—
	19. II.	395'—	400'—

Od 15. do 19. t. m. dosežene tečajne razlike so znatnejše le pri Amsterdamu in Berlinu, ki sta se okreplila — prvi za +950 poena,

drugi pa za 151 poena, medtem ko se je Bruselj okreplil le za 0'16 poena v tem razdobju. Vse ostale devize so 19. t. m. beležile na bazi notie od 15. t. m., dočim je Curih notiral dosledno brez izprememb.

Devize	Povpr.	Pon.
	din	din
1937		
Amsterdam	15. II. 2380'16	2394'76
	19. II. 2389'68	2404'26
Berlin	15. II. 1755'52	1769'40
	19. II. 1757'08	1770'90
Bruselj	15. II. 736'44	741'50
	19. II. 736'70	741'76
Curih	15. II. 996'45	1003'52
	19. II. 996'45	1003'52
London	15. II. 213'51	215'57
	19. II. 213'51	215'57
New York	15. II. 4337'26	4373'57
	19. II. 4337'26	4373'57
Pariz	15. II. 203'32	204'76
	19. II. 203'32	204'76
Praga	15. II. 152'23	153'33
	19. II. 152'23	153'33
Trst	15. II. 229'24	232'32
	19. II. 229'44	232'53

Efektno tržišče

Tendenco za državne papirje zelo čvrsta.

Nalik prejšnjim tednom tudi tokrat ni bilo perfektuirano nobenih zaključkov. Izmed privatnih efektov je beležila ves minuli borzni teden edinole Trboveljska premogokopna družba in doseгла na petkovem borznem sestanku (19. t. m.) za pet točk višji tečaj v povpraševanju (din 235'—) in ponudbi (din 245'—) kot na ponedeljkov borzni dan dne 15. febr. 1937.

Notice državnih vrednostnih papirjev so bile za denar oziroma blago naslednje:

	1937	din	din
7% inv. pos.	15. II.	86'—	87'—
	19. II.	87'50	88'50
8% Blair	15. II.	91'—	92'—
	19. II.	91'—	92'—
7% Blair	15. II.	80'—	82'—
	19. II.	81'—	82'—
7% Seligm.	15. II.	95'—	97'—
	19. II.	94'—	95'—
4% agr. obv.	15. II.	51'—	54'—
	19. II.	52'—	53'—
6% begl. obv.	15. II.	70'—	72'—
	19. II.	72'—	73'—
25% vojna škoda	15. II.	392'—	395'—
	19. II.	395'—	400'—

V smislu sklepa borznega sveta od 12. t. m., a temeljem akta Min. fin., Oddelek za državne dolgove in državni kredit, Br. 5024/Vl. z dne 8. febr. 1937, prično z dnem 15. febr. 1937 kotirati »4% drž. garantirane obveznice za finančno likvidacijo agrarne reforme na veleposesvitih« v službeni tečajnici Ljubljanske borze.

Žitno tržišče

Tendenco za koruzo, čvrsta, za pšenico mirna.

Promet je bil tudi to pot zelo slab. Cene so poskočile pri koruzi umetno sušeni za 3 do 4 dinarje, pri času primerno in prekomerno suhi koruzi pa za en dinar pri 100 kg. Oves in ajda sta notirala brez izprememb, dočim se je rž podražila za din 9'— pri 100 kg. Nasprotno pa so beležili nespremenjeno vsi mlevski izdelki.

Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene te cene:

Zito: din din

Koruz:

umetno sušena koruza, dobava promptna, plačljivo proti duplikatu	89'—	91'—
umetno sušena koruza, dobava marec in april 1937, plačljivo proti duplikatu <th>90'—</th> <th>92'—</th>	90'—	92'—
času primerno suha, s kvaliteto garancije, franko nakl. postaja <th>79'—</th> <th>80'—</th>	79'—	80'—
času primerno suha, s kvaliteto garancije, franko nakl. postaja, dobava v febr. 1937 <th>80'—</th> <th>81'—</th>	80'—	81'—
prekomerno suh činkvanti, letine 1936, zdrav, rešetan, franko nakl. postaja <th>114'—</th> <th>115'—</th>	114'—	115'—

Oves:

zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavon-ska postaja, plačljivo proti duplikatu	117'—	120'—
---	-------	-------

Ajda:

zdrava, rešetana, silva, pariteta Ljubljana	125'—	130'—
---	-------	-------

Pšenica:

banatska, 79 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	156'—	158'—
bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešet., plačljivo proti duplikatu, fco. nakladalna postaja <th>158'—</th> <th>160'—</th>	158'—	160'—
bosenska, 77 kg, 4% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, fco. nakl. postaja <th>158'—</th> <th>160'—</th>	158'—	160'—
prekmurska, 77 kg, 2 odst. primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja <th>173'—</th> <th>175'—</th>	173'—	175'—

Rž:

72 kg, 2%, fco. vagon gornjebačka postaja	129'—	130'—
---	-------	-------

Mlevski izdelki:

Moka: din din

pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	255'—	260'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	255'—	260'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	215'—	220'—

Otrobi:

pšenični, debeli, v egal, 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon	101'—	103'—
pšenični, drobni, v egal, 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon	90'—	92'—

Lesno tržišče

Tendenco še vedno stalna.

V naši lesni trgovini je nastopil nepričakovano slab preobrat, ker je Nemčija skoroda prenehala uvažati les iz Jugoslavije. Vzroki tega zastoja so vsem znani, saj smo jih navedli tudi v našem zadnjem lesnem poročilu. Ker pa italijanski kupci ne dobe potrebnih dovoljenj za uvoz našega lesa

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

LIPSKI SPOMLADNI SEJEM 1937

(Leipziger Frühjahrsmesse 1937)

Začetek 28. februarja

60% popusta na vozovnicah na nemških železnih, znaten popust v drugih državah

Vsa pojasnila daje ta častna zastopnika:
Ing. G. TONNIES, Ljubljana, Trsteva 53, tel. 27-62
IDIP BEZIAK, Maribor, Gosposka 25, tel. 20-97
in ZVANIČNI BIRO LAIPČKOG SAJMA, Beograd, Knez Mihajlova 53/1, tel. 24311